

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 95 0 P 049144 18 Rev
Banjaluka, 22.05.2019. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Tanje Bundalo kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Darko Osmić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca N.o. a.d. B., Ulica ..., protiv tužene Lj.P. iz T., ... i umješaća na strani tužene R.P. iz T., ..., radi sticanja bez osnova, odlučujući o reviziji tužioca protiv presude Okružnog suda u Trebinju broj 95 0 P 049144 18 Gž od 21.06.2018. godine, na sjednici održanoj dana 22.05.2019. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Trebinju broj 95 0 P 049144 17 P od 23.02.2018. godine obavezana je tužena da tužiocu isplati iznos od 143.802,41 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 21.06.2017. godine, kao dana podnošenja tužbe, pa sve do isplate, u roku od 30 dana.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Trebinju broj 95 0 P 049144 18 Gž od 21.06.2018. godine, žalba tužene je uvažena i preinačena presuda Osnovnog suda u Trebinju broj 95 0 P 049144 17 P od 23.02.2018. godine, tako što je odbijen tužbeni zahtjev tužioca da mu tužena isplati iznos od 143.802,41 KM sa zakonskom zateznom kamatom.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužilac iz razloga pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji i pobijana presuda preinači.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužioca za vraćanje stečenog bez osnova u iznosu od 143.802,41 KM, sa zakonskim zateznim kamata.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio: da je presudom Osnovnog suda u Trebinju broj 95 0 P 021616 13 P 2 od 08.10.2013. godine obavezan tužilac da tuženoj isplati iznos od 13.000,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 08.10.2013. godine kao dana presuđena pa do isplate i da joj naknadi troškove postupka u iznosu od 1.735,00 KM, dok je odbijena sa dijelom tužbenog zahtjeva preko dosuđenog iznosa; da je presudom Okružnog suda u Trebinju broj 95 0 P 021616 14 GŽ od 28.11.2014. godine usvojena žalba tužene i preinačena prvostepena presuda u dijelu kojim je odbijen njen tužbeni zahtjev za naknadu štete na ime izgubljene zarade zbog potpune nesposobnosti, tako da je ovaj dio tužbenog zahtjeva usvojen i obavezan tužilac da tuženoj isplati gubitak zarade, usljed nesposobnosti za rad i to za vrijeme potpune nesposobnosti za rad u periodu od 24.10.2008. godine pa do kraja decembra 2012. godine iznos od 49.627,00 KM, sa zakonskom kamatom od 24.10.2008. godine pa do isplate, na ime gubitka zarade zbog djelimične nesposobnosti za rad od kraja decembra 2012. godine pa do 28.11.2014. godine iznos od 10.402,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na ovaj iznos počev od 24.10.2008. godine pa do isplate, te na ime buduće izgubljene zarade-rente mjesečni iznos od 453,60 KM počev od 28.11.2014. godine pa do 24.10.2018. godine, sa zakonskom zateznom kamatom na dospjele iznose počev od petog dana u mjesecu za taj mjesec, pa do isplate i da joj naknadi troškove postupka u iznosu od 10.957,00 KM; da je dana 26.01.2016. godine tužilac tuženoj isplatio dosuđeni iznos naknade štete zajedno sa dospjelom zakonskom zateznom kamatom i dosuđenim troškovima postupka u ukupnom iznosu od 162.255,91 KM; da je presudom Vrhovnog suda Republike Srpske broj 95 0 P 021616 15 Rev 2 od 04.04.2017. godine usvojena revizija tužioca i preinačena navedena presuda Okružnog suda u Trebinju, tako što je odbijena žalba tužene izjavljena protiv presude Osnovnog suda u Trebinju broj 95 0 P 021616 13 P 2 od 08.10.2013. godine i ista potvrđena u odbijajućem dijelu koji se odnosi na njen zahtjev za isplatu naknade štete na ime izgubljene zarade u vidu rente; da je prema pregledu obaveza po rješenju o izvršenju broj 80 0 I 064922 15 I Osnovnog suda u Bijeljini koji je sačinjen od strane tužioca, tužilac isplatio tuženoj iznos od 143.802,41 KM više nego joj je pravosnažno dosuđeno.

Kod takvog stanja činjenica prvostepeni sud nalazi da se na rješavanje ove pravne stvari ima primijeniti pravni institut neosnovanog obogaćenja koga ima u vidu odredba člana 210. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ broj 29/78 do 57/89" i "Službeni glasnik Republike Srpske", broj 17/93 i 3/98 - u daljem tekstu: ZOO), prema kojoj, kad dio imovine jednog lica, na bilo koji način pređe u imovinu drugog lica, a taj prelaz nema osnova u pravnom poslu ili zakonu sticalac je dužan da ga vrati, a kada nije moguće da naknadi vrijednost postignute koristi. Polazeći od toga da je u konkretnom slučaju, donošenjem presude Vrhovnog suda Republike Srpske broj 95 0 P 021616 15 Rev 2 od 04.04.2017. godine otpao pravni osnov za isplatu izgubljene zarade zbog potpune nesposobnosti za rad tužiteljice i to za vrijeme u periodu od 24.10.2008. godine pa do kraja decembra 2012. godine u iznosu od 49.627,00 KM sa zakonskom kamatom od 24.10.2008. godine pa do isplate; na ime gubitka zarade zbog djelimične nesposobnosti za rad od kraja decembra 2012. godine pa do 28.11.2014. godine iznos od 10.402,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na ovaj iznos počev od 24.10.2008. godine pa do isplate, te na ime buduće izgubljene zarade-rente mjesečni iznos od 453,60 KM počev od 28.11.2014. godine pa do 24.10.2018. godine, sa zakonskom zateznom kamatom na dospjele iznose počev od petog dana u mjesecu za taj mjesec pa do isplate, zaključuje da je tužena neosnovano zadržala za sebe novčani iznos od 143.802,41 KM i za isti se neosnovano obogatila na račun tužioca, te je pozivom na odredbu člana 210. ZOO obavezao tuženu da plati iznos glavnog duga od 143.802,41 KM sa

zakonskom zateznom kamatom počev od 21.06.2017. godine, kao dana podnošenja tužbe sudu saglasno odredbi člana 214. ZOO.

Nalazeći da je prvostepena presuda zasnovana na pogrešnoj primjeni materijalnog prava, drugostepeni sud je žalbu tužene uvažio i temeljem odredbe člana 229. stav 1. tačka 4. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP), prvostepenu presudu u usvajajućem dijelu preinačio tako što je odbio tužbeni zahtjev tužioca.

Obrazložio je da nije sporno da je presudom Okružnog suda u Trebinju broj 95 0 P 021616 14 GŽ od 28.11.2014. godine sadašnjoj tuženoj na ime naknade štete (zbog povrede tijela i narušenja zdravlja) u smislu odredbe člana 195. stav 2. ZOO dosuđena i naknada materijalne štete zbog gubitka zarade zbog potpune nesposobnosti za rad i na ime buduće zarade – rente, ali da tužilac shodno odredbi člana 216. ZOO, prema kojoj se ne može tražiti vraćanje neosnovano plaćenih iznosa na ime naknade štete zbog povrede tijela, narušenja zdravlja ili smrti, ukoliko je isplata izvršena savjesnom pribaviocu, nema pravo tražiti povraćaj isplaćenog.

Pobijana presuda je pravilna.

Do sticanja bez osnova u smislu odredbe člana 210. ZOO dolazi kad dio imovine jednog lica pređe u imovinu drugog lica, a za taj prelaz ne postoji pravni osnov u pravnom poslu ili zakonu, kad se primi nešto s obzirom na osnov koji se nije ostvario, ili kad se primi nešto s obzirom na osnov koji je kasnije otpao. Sticanjem bez osnova nastaje obligacioni odnos između obogaćenog i osiromašenog lica i za obogaćenog se stvara obaveza vraćanja neosnovano primljenog, pod uslovima utvrđenim zakonom, što je u skladu sa pravilom da se niko ne može obogatiti na štetu drugog.

Neosnovano se revizijom tužioca ukazuje na pogrešnu primjenu materijalnog prava. Naime, izuzetak od opšteg pravila da onaj koji nešto neosnovano primi, mora i da vrati, propisan je u odredbi člana 216. ZOO, koja propisuje da se ne može tražiti vraćanje neosnovano plaćenih iznosa zbog povrede tijela, narušavanja zdravlja ili smrti, ukoliko je isplata izvršena savjesnom pribaviocu. Tužilac ničim u toku postupka ne dokazuje da tužena nije bila savjesna, pa se navodi prvi put izneseni u reviziji da je nakon ulaganja revizije pokrenula izvršni postupak kako bi se izvršila pravosnažna presuda prije odluke o reviziji, ukazuju paušalnim.

Postojanje savjesnosti, odnosno savjesnog postupanja, određuje se prema očekivanom ponašanju dobrog i poštenog domaćina u određenoj situaciji. Načelo savjesnosti i poštenja (član 12. ZOO) nalaže i onom ko vrši svoje pravo, kao i onom koji ispunjava svoju obavezu, da ukazuje obzir prema opravdanim interesima druge strane. Pošto je sticanje bez osnova izvor obligacija, odnosno njime nastaje obligacioni odnos između osiromašenog i obogaćenog, to se ovo načelo odnosi i na strane iz tog odnosa.

Kod primjene člana 216. ZOO, pored opštih odrednica savjesnosti, treba imati u vidu da savjesnost pribavioca znači da strana koja je primila određeni iznos u momentu isplate nije znala, niti je prema okolnostima slučaja mogla znati da je isplata neosnovana, odnosno da isplatilac nije bio dužan da joj taj iznos plati.

Isplata može biti izvršena dobrovoljno ili putem prinudne naplate u sudskom izvršnom postupku na osnovu pravosnažne presude, kao što je u konkretnom slučaju. Bez obzira da li je isplata bila dobrovoljna ili je izvršena prinudnim putem, savjesni sticalac naknade štete zbog povrede tijela, narušavanja zdravlja ili smrti, ovlašten je da zadrži neosnovano primljene iznose.

Isplata izvršena na osnovu pravosnažne presude u izvršnom postupku čini sticaoca savjesnim, bez obzira na dalju sudbinu te presude. To znači da je on savjesni sticalac, te se u smislu odredbe člana 216. ZOO ne može raditi o sticanju bez pravnog osnova, niti tražiti povraćaj isplaćenog.

Prema navedenom, pobijana presuda nema nedostataka na koje se ukazuje revizijom, niti onih na koje sud pazi po službenoj dužnosti, pa je na osnovu odredbe člana 248. ZPP odlučeno kao u izreci.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić